

Vejledning om advokatundersøgelser

September 2022

**ADVOKAT
SAMFUNDET**

Indholdsfortegnelse

- 1. Indledning3
- 2. Definitioner og begreber5
- 3. Overvejelser inden advokaten påtager sig opdraget.....9
- 4. Kommissoriets indhold11
- 5. Behandling af personoplysninger14
- 6. Oplysning som led i undersøgelsen15
- 7. Berørtes og involveredes rettigheder.....16
- 8. Konklusioner, afrapportering og offentliggørelse20
- Bilag23

1. Indledning

Advokatundersøgelser er et godt værktøj til at indsamle og systematisere en stor mængde information for at fastlægge et begivenhedsforløb kombineret med en retlig vurdering af begivenhedsforløbet. Det er netop dette arbejde, som advokater er uddannet i og har erfaring med. Det betyder, at advokatundersøgelser er en hurtig, effektiv og smidig måde at opnå forståelse af et forløb og samtidig tilvejebringe et beslutningsgrundlag.

I løbet af 2021 var der debat i medierne og blandt befolkningen om anvendelsen af advokatundersøgelser og advokaternes rolle i de sager, der blev undersøgt. Der var særligt fokus på advokatundersøgelser, der vedrørte påstande om seksuelle krænkelser.

Debatten viste, at der mangler viden om, hvad advokatundersøgelser egentlig er. Debatten viste også, at der kan være behov for klarere og mere opdaterede rammer for advokater, når de udfører advokatundersøgelser, og en tydeligere forventningsafstemning for alle berørte og involverede i en advokatundersøgelse.

Advokatrådet har derfor udarbejdet denne vejledning til advokater om advokatundersøgelser. Formålet er at vejlede om de eksisterende advokatetiske rammer for advokatundersøgelser, ligesom Advokatrådet har fundet det relevant at udarbejde retningslinjer, der har karakter af *best practice* for advokatundersøgelser.

En advokatundersøgelse fordrer høj saglighed og objektivitet i udførelsen, og der må tages særlige hensyn til de personer, som inddrages i en advokatundersøgelse.

Den advokat, som udfører en advokatundersøgelse, skal iagttage god advokatskik, og selvom implikationerne heraf ikke er autoritativt fastlagt, indebærer god advokatskik pligter for advokaten særligt i forhold til opdragsgiver, men også i forhold de berørte og involverede i en advokatundersøgelse.

Hensigten med vejledningen er derfor også at medvirke til at styrke forventningsafstemningen over for de berørte og involverede i advokatundersøgelsen, herunder ved at skabe større gennemsigtighed om processen.

Advokatundersøgelser omfatter undersøgelser af vidt forskellig karakter for så vidt angår formålet med undersøgelsen, typen af undersøgelse, opdragsgivere og processerne. På grund af denne store forskellighed er det vanskeligt at udarbejde meget detaljerede retningslinjer. Derfor har Advokatrådet besluttet at udarbejde en vejledning, som indeholder mere overordnede og generelle retningslinjer for til gengæld at dække alle former for advokatundersøgelser.

Vejledningen er udarbejdet af en arbejdsgruppe under Advokatrådet bestående af advokat Martin Lavesen (formand), advokat Charlotte Krarup, advokat Karen Wung-Sung, advokat Karoline Normann, advokat Nikolaj Linneballe og advokat Ole Spiermann. Arbejdsgruppen er blevet sekretariatsbetjent af fagdirektør Nicolai Pii.

Vejledningen er blevet til med stor hjælp fra den følgegruppe, som Advokatrådet nedsatte, da arbejdet blev igangsat. Fra Advokatrådet skal der lyde en stor tak til følgegruppen for værdifulde input og god sparring undervejs i processen.

Vejledningen er i øvrigt udarbejdet med inspiration fra Danske Advokaters praktiske vejledning om udførelse af advokatundersøgelser fra 2012 med de tilpasninger, som de seneste 10 års udvikling i praksis og brugen af advokatundersøgelser har nødvendiggjort.

Ved siden af denne vejledning til advokaterne vil der blive udarbejdet en folder målrettet de personer, som på den ene eller anden måde er inddraget i en advokatundersøgelse. Advokater, som skal gennemføre en advokatundersøgelse, kan med fordel henvise de relevante personer til denne folder.

Det er Advokatrådets håb, at vi med vejledningen og folderen er med til at skabe større forståelse, viden og bedre vejledning om brugen af advokatundersøgelser for fremtiden.

2. Definitioner og begreber

2.1. Advokatundersøgelser

Det er næppe muligt entydigt at definere *advokatundersøgelser*. Sprogligt kan udtrykket dække over en lang række af de opgaver, som advokater hver dag bistår deres klienter med, men vejledningen omfatter ikke almindelige dagligdags rådgivningsopgaver.

Advokatundersøgelser er kendetegnet ved, at en eller flere advokater af en opdragsgiver (klient) får i opdrag at undersøge og fastlægge et faktisk begivenhedsforløb som regel på baggrund af oplysninger indsamlet af advokaten selv til brug for opdraget. Sammenlignet med en juridisk vurdering fylder advokatens egen indsamling af oplysninger typisk langt mere, når der er tale om en advokatundersøgelse.

Advokatundersøgelser er desuden kendetegnet ved, at undersøgelsen udføres på baggrund af et skriftligt kommissorium og afsluttes med en skriftlig afrapportering.

På baggrund af fastlæggelsen af et begivenhedsforløb eller et faktum kan advokaten for eksempel have fået til opgave at komme med anbefalinger til ændringer af sagsgange eller at foretage en retlig vurdering af, hvorvidt der er grundlag for, at nogen kan søges draget til ansvar ansættelsesretligt, erstatningsretligt eller strafferetligt. Disse konklusioner vil altid have karakter af rådgivning til den opdragsgiver, som er ansvarlig for at træffe beslutning om, hvilke konsekvenser der eventuelt skal drages af advokatundersøgelsen.

Private virksomheder, offentlige myndigheder, organisationer, Folketinget og andre kan være opdragsgiver til en advokatundersøgelse.

Vejledningens retningslinjer kan efter omstændighederne også finde anvendelse på andre opdrag, som udføres af advokater, selvom disse opdrag ikke fuldt ud lever op til ovennævnte kendetegn for advokatundersøgelser, og uanset om betegnelsen "advokatundersøgelse" anvendes. Vejledningen finder anvendelse, hvis advokaten selv betegner produktet af sit arbejde som en "advokatundersøgelse", uanset om opdraget lever op til ovennævnte kendetegn for advokatundersøgelser.

2.2. Uvildige advokatundersøgelser

En række advokatundersøgelser er af opdragsgivere – og også af advokater og medier – blevet betegnet som "uvildige advokatundersøgelser". For eksempel fremgår det af Folketingets forretningsorden, at Granskningsudvalget kan indstille, at der iværksættes en uvildig advokatundersøgelse.

Det er ikke fuldstændig korrekt at betegne en advokatundersøgelse som "uvildig", fordi advokatens helt grundlæggende rolle er at varetage sin klients interesser og være klientens rådgiver. En advokatundersøgelse hviler altid på et opdrag fastsat af opdragsgiver (klienten). Advokaten vil derfor som udgangspunkt have en forpligtelse til at varetage opdragsgivers interesser.

Der er imidlertid typer af advokatundersøgelser, der har til formål at sikre en armslængde mellem opdragsgiver og advokaten, og hvor der er et behov for at kunne deklarere dette over for opdragsgivere,

berørte, involverede og offentligheden. I disse tilfælde varetager advokaten netop opdragsgivers interesse ved at sikre denne armlængde i opdraget.

Derfor findes det – på trods af den ikke helt korrekte advokatetiske betegnelse – mest hensigtsmæssigt at anvende betegnelsen ”uvildige advokatundersøgelser” til at beskrive denne type af advokatundersøgelser.

For at en advokatundersøgelse skal kunne betegnes som uvildig, skal undersøgelsen – udover at følge de retningslinjer, som i øvrigt fremgår af vejledningen – opfylde en række supplerende betingelser, som dels er med til at styrke uafhængigheden mellem opdragsgiveren og advokaten, dels er med til at styrke objektiviteten i undersøgelsen. Samtidig er der krav om, at advokaten både i kommissoriet og i afrapporteringen skal tydeliggøre sin rolle i advokatundersøgelsen, herunder sin rolle i forhold til opdragsgiver.

En advokatundersøgelse må således kun betegnes som en *uvildig advokatundersøgelse*, hvis følgende betingelser er opfyldt:

- 1) Advokaten sikrer, at det i kommissoriet og i afrapporteringen af advokatundersøgelsen fremgår, at opdragsgiver er advokatens klient.
- 2) Advokaten må kun påtage sig undersøgelsen, hvis advokaten eller advokater i samme advokatvirksomhed ikke har et fast klientforhold til opdragsgiver, og hvis advokaten eller advokater i samme advokatvirksomhed ikke på tidspunktet for påtagelse af undersøgelsen har verserende sager for opdragsgiver.
- 3) Advokaten eller advokater i samme advokatvirksomhed må ikke under eller efter udførelsen af advokatundersøgelsen påtage sig sager for opdragsgiver, som udspringer af undersøgelsens konklusioner.
- 4) Advokaten må ikke – selvom det ikke har karakter af en interessekonflikt – have egne interesser i forhold til undersøgelsens tema.
- 5) Hvis der under udførelsen af advokatundersøgelsen foretages væsentlige ændringer af kommissoriet, sikrer advokaten, at der redegøres for ændringerne og begrundelsen herfor i afrapporteringen af advokatundersøgelsen.
- 6) Advokaten sikrer, at opdragsgiver så vidt muligt stiller alt skriftligt og digitalt materiale, der er relevant for advokatundersøgelsen, til rådighed for advokaten, og at opdragsgiver erklærer sig skriftligt herom til advokaten.
- 7) Advokaten sikrer, at berørte, som deltager i et interview eller på anden måde afgiver forklaring til brug for advokatundersøgelsen, forinden får mulighed for at gennemgå relevant materiale, som indgår i advokatundersøgelsen, vedrørende de berørte.
- 8) Advokaten udarbejder skriftligt referat af interviews med berørte og involverede, og de pågældende får efter interviewet lejlighed til at godkende referatet eller komme med bemærkninger til det.
- 9) Hvis advokaten i sin afrapportering agter at komme med konklusioner, som kan være til ugunst for berørte, giver advokaten inden den endelige afrapportering af advokatundersøgelsen de berørte lejlighed til at udtale sig om de faktiske og eventuelt retlige forhold, som advokaten agter at lægge til grund vedrørende de berørte.

Det antages, at det vil være i strid med god advokatskik, hvis en advokat betegner en advokatundersøgelse som uvildig, og ovenstående betingelser ikke er opfyldt. Tilsvarende gælder, såfremt advokaten anvender lignende betegnelser for advokatundersøgelsen som for eksempel "uafhængig" eller "objektiv".

2.3. Opdragsgiver

Som enhver anden advokatopgave hviler en advokatundersøgelse på et opdrag, ofte benævnt kommissorium, fastsat af en opdragsgiver, der er advokatens klient.

2.4. Berørte og involverede

Ved *en berørt* forstås en person, hvis forhold undersøges i en advokatundersøgelse. Det afhænger af en konkret vurdering af undersøgelsens formål mv., hvem der anses for at være berørt.

Ved *en involveret* forstås en person, som medvirker til en advokatundersøgelse, uden at vedkommendes forhold undersøges. Det kan for eksempel være en person, der via interview eller på anden måde bidrager med konkrete oplysninger om de forhold, der undersøges. Det kan også være en person, som uden nødvendigvis at bidrage med konkrete oplysninger på anden måde er central for undersøgelsen, for eksempel en potentielt krænkede i en undersøgelse om seksuelle krænkelser.

Ved udførelse af en advokatundersøgelse vil advokaten i nogle tilfælde indhente generelle oplysninger til baggrund, for eksempel oplysninger om opbygningen af en organisation, om processer eller om forståelsen af en særlig branche. En person, der udelukkende medvirker til en advokatundersøgelse med henblik på at give sådanne generelle baggrundsoplysninger, vil ikke være at betragte som en involveret og vil således ikke have de rettigheder, som en involveret har.

Spørgsmålet om, hvem der er berørt henholdsvis involveret, kan ændre sig undervejs i undersøgelsen, ikke mindst hvis der kommer nye oplysninger frem. Derfor bør advokaten løbende i forbindelse med undersøgelsen foretage en vurdering af, hvem der er berørt og involveret med de deraf følgende rettigheder for vedkommende.

Hvis der er tvivl om, hvorvidt en person er berørt eller involveret, bør advokaten ud fra et forsigtighedsprincip betragte den pågældende som berørt.

Ikke alle advokatundersøgelser har berørte eller involverede, da det afhænger af undersøgelsens emne og formål.

2.5. Bør/skal

Når der i vejledningens normerende afsnit anvendes udtrykket "skal", er der tale om pligter, som efter Advokatrådets opfattelse er udtryk for de aktuelle krav til god advokatskik, som stilles til advokaterne. En tilsidesættelse af disse bestemmelser vil således efter rådets opfattelse være en tilsidesættelse af god advokatskik.

Når udtrykket ”bør” anvendes i de normerende afsnit, er der tale om *best practice*.

Kravene til god advokatskik ændres over tid, og *best practice* kan således på et senere tidspunkt helt eller delvist modsvare de krav til god advokatskik, som stilles til advokaterne.

Specifik lovregulering kan efter omstændighederne medføre pligter for advokaterne, som ikke er beskrevet i denne vejledning, også i tilfælde, hvor et normerende afsnit i denne vejledning er beskrevet som *best practice*. Det kan for eksempel være særlige krav inden for det ansættelsesretlige område.

3. Overvejelser inden advokaten påtager sig opdraget

3.1. Advokatundersøgelse eller ej?

En advokat, som overvejer at påtage sig opdraget med at udføre en advokatundersøgelse, bør mere overordnet vurdere, om opdragsgivers formål med den påtænkte undersøgelse bedst opnås via en advokatundersøgelse eller på anden vis.

Advokater er særligt uddannet til og har erfaring med at kunne indsamle og bedømme en stor mængde information og ud fra det fastlægge et begivenhedsforløb eller et faktum, og eventuelt foretage en retlig vurdering på baggrund heraf. Hvis undersøgelsen ikke omfatter nogle af disse elementer, bør det overvejes, om undersøgelsen i stedet bør udføres på anden måde end ved en advokatundersøgelse.

I denne forbindelse bør advokaten også overveje, om der – hvis advokaten beslutter at påtage sig sagen – er behov for at inddrage andre fagkompetencer end advokatens, for eksempel en revisor, IT-kyndig, psykolog, arbejdsmiljøekspert eller andre faggrupper. I givet fald skal en sådan inddragelse af andre personer aftales med opdragsgiver, og der skal tages stilling til blandt andet honorering, tavshedspligt og ansvar for de pågældendes arbejde.

Der henvises i øvrigt til artikel 5 i de advokatetiske regler, hvoraf fremgår, at en advokat ikke må påtage sig en sag, til hvis udførelse advokaten savner fornøden kompetence, medmindre advokaten efter aftale med klienten sikrer sig tilstrækkelig kvalificeret bistand til at udføre sagen.

3.2. Interessekonflikter

En advokat skal i forbindelse med en advokatundersøgelse sikre sig mod at bistå en klient i situationer, hvor en interessekonflikt er opstået, eller hvor der foreligger nærliggende risiko for, at en sådan konflikt opstår.

Bestemmelserne om interessekonflikter i de advokatetiske regler gælder også ved advokatundersøgelser. Det betyder, at advokaten, inden vedkommende påtager sig sagen, i rimeligt omfang skal sikre sig mod, at der kan opstå interessekonflikter. Desuden skal advokaten løbende i forbindelse med advokatundersøgelsen ved modtagelse af nye oplysninger eller anden udvikling, som er advokaten bekendt, vurdere, om der er risiko for interessekonflikter. Der henvises til kapitel 4 i de advokatetiske regler.

Ved en *uvildig advokatundersøgelse* må advokaten ikke – selvom det ikke har karakter af en interessekonflikt – have egne interesser i forhold til undersøgelsens tema. Dette krav skal sikre, at der ikke vil kunne rejses spørgsmål om, hvorvidt advokaten kan undersøge emnet helt nøgternt.

3.3. Tidsplan og økonomi

Advokaten bør sikre sig, at tidsplanen og de økonomiske rammer for advokatundersøgelsen understøtter en forsvarlig udførelse af advokatundersøgelsen.

Det bør mellem opdragsgiver og advokaten drøftes, om der er behov for en tidsplan for udførelsen af advokatundersøgelsen, herunder om muligt med en forventet frist for undersøgelsens afslutning.

Advokaten bør være opmærksom på, at tidsplanen bliver realistisk, så undersøgelsen kan udføres på en forsvarlig måde, herunder i forhold til de berørtes og involveredes rettigheder.

Advokaten bør desuden sikre sig, at de økonomiske rammer for udførelsen af advokatundersøgelsen er tilstrækkelige til, at undersøgelsen kan udføres på en forsvarlig måde, herunder i forhold til de berørtes og involveredes rettigheder.

4. Kommissoriets indhold

Advokaten bør sikre, at kommissoriet for advokatundersøgelsen indeholder så mange oplysninger, at der ikke senere opstår tvivl om advokatens opdrag eller processen for undersøgelsen.

Kommissoriet for en advokatundersøgelse fastlægger advokatens opdrag. Kommissoriet bestemmes af opdragsgiver, men udarbejdes som oftest i samarbejde mellem opdragsgiver og den advokat, som skal udføre undersøgelsen. Det er hensigtsmæssigt at få så mange oplysninger om undersøgelsen med i kommissoriet, således at der ikke på et senere tidspunkt opstår tvivl om advokatens opdrag eller processen.

Generelt er det afgørende for en hensigtsmæssig udførelse af en advokatundersøgelse, at der over for opdragsgiver såvel som over for berørte og involverede er transparens i forhold til advokatundersøgelsen. Et detaljeret kommissorium kan understøtte dette, og også derfor bør kommissoriet gengives i afrapporteringen af advokatundersøgelsen.

Nedenfor beskrives kort nogle af de elementer, som det bør overvejes at medtage i kommissoriet.

4.1. Afgrænsning og formål

Det er helt afgørende for en hensigtsmæssig udførelse af en advokatundersøgelse, at afgrænsningen af undersøgelsen og formålet med undersøgelsen er beskrevet præcist og fyldestgørende i kommissoriet.

Det er som udgangspunkt opdragsgiver, der fastlægger afgrænsningen af og formålet med advokatundersøgelsen, men advokaten bør sikre sig, at der ikke kan opstå tvivl om advokatens opdrag.

4.2. Type af advokatundersøgelse

Det bør fremgå af kommissoriet, om der er tale om en *uvildig advokatundersøgelse*, og hvordan undersøgelsen i så fald lever op til betingelserne herfor.

4.3. Advokatens tilknytning til klienten før, under og efter advokatundersøgelsen

Advokatens rolle bør beskrives i kommissoriet, for eksempel om advokaten er fast advokat for opdragsgiver, eller om advokaten under eller efter undersøgelsen må påtage sig sager for opdragsgiver, som udspringer af advokatundersøgelsen. Ved vurderingen af, om der foreligger et fast klientforhold, henvises der til artikel 8, stk. 3, nr. 1, i de advokatetiske regler.

Hvis der er tale om en *uvildig advokatundersøgelse*, må advokaten eller advokater i samme advokatvirksomhed ikke på tidspunktet for opdragets påtagelse have et fast klientforhold til opdragsgiver eller have verserende sager for opdragsgiver. Desuden må advokaten eller advokater i samme advokatvirksomhed ikke under eller efter udarbejdelsen af advokatundersøgelsen påtage sig sager for opdragsgiver, som udspringer af undersøgelsen.

Desuden vil det i en *uvildig advokatundersøgelse* fremgå af kommissoriet, at opdragsgiver er advokatens klient.

4.4. Metode og proces

Kommissoriet bør desuden indeholde oplysninger om, hvilken metode advokaten skal anvende i advokatundersøgelsen, herunder om undersøgelsen udelukkende skal udarbejdes på grundlag af eksisterende skriftligt og digitalt materiale, eller om undersøgelsen også skal udarbejdes på grundlag af en indberetningsordning eller på grundlag af interviews med berørte og involverede.

Desuden bør kommissoriet indeholde en overordnet plan for processen for udførelsen af undersøgelsen.

4.5. Inddragelse af anden sagkundskab

Det bør fremgå af kommissoriet, hvis advokaten kan eller skal inddrage anden sagkundskab i sin undersøgelse, for eksempel en revisor, IT-kyndig, psykolog eller arbejdsmiljøekspert. Desuden bør ansvarsforholdene og rollerne for disse sagkyndige beskrives.

4.6. Bisiddere

Den berørte og de involverede i en advokatundersøgelse har mulighed for at have en bisidder, jf. pkt. 7.1. Det bør på et tidligt tidspunkt besluttes, om opdragsgiver – helt eller delvist – afholder udgiften til bisiddere, og denne oplysning bør fremgå af kommissoriet.

4.7. Tavshedspligt

Det vil være hensigtsmæssigt at beskrive advokatens tavshedspligt i kommissoriet for at skabe transparens herom både i forhold til opdragsgiver og i forhold til berørte og involverede.

Det følger af de advokatetiske reglers artikel 16, at tavshedspligten gælder alle oplysninger, som advokaten har modtaget under sit virke for klienten. Det betyder, at de oplysninger, som advokaten modtager fra klienten eller om klienten som led i udførelsen af advokatundersøgelsen, er underlagt tavshedspligt.

Der er ikke noget i vejen for, at advokaten og opdragsgiver aftaler en mere vidtgående tavshedspligt, hvis der er behov for det.

Samtidig bør advokaten være opmærksom på den retlige betydning af, at andre end opdragsgiver inddrages i en undersøgelse og for eksempel får adgang til materiale eller dokumenter udarbejdet af advokaten. Dette kan være særlig relevant, hvis sagen omhandler internationale forhold og andre jurisdiktioner.

4.8. Offentliggørelse

Opdragsgiveren og advokaten bør allerede ved udarbejdelsen af kommissoriet tage stilling til, om afrapporteringen af advokatundersøgelsen skal offentliggøres. Det kan besluttes at offentliggøre den fulde afrapportering eller et uddrag heraf.

Hvis det besluttes at offentliggøre afrapporteringen – uanset om det er helt eller delvist – kan der være en orienteringspligt inden offentliggørelse, jf. afsnit 8.3. I disse tilfælde bør advokaten gøre opdragsgiver opmærksom på orienteringspligten.

4.9. Advokatens vurderinger

Det bør fremgå af kommissoriet, at konklusionerne i advokatundersøgelsen er advokatens vurderinger og anbefalinger til opdragsgiver og ikke er at betragte som en afgørelse.

4.10. Ændringer af opdraget

Der kan i forløbet med udarbejdelse af en advokatundersøgelse opstå behov for at ændre kommissoriet, hvis der under processen kommer nye oplysninger, som gør det hensigtsmæssigt at udvide eller indskrænke formålet med undersøgelsen.

Hvis der under udførelsen af en *uvildig advokatundersøgelse* foretages væsentlige ændringer af kommissoriet, er det en betingelse, at advokaten redegør for ændringerne og begrundelsen herfor i afrapporteringen af advokatundersøgelsen. For at styrke transparensen vil dette tilsvarende være hensigtsmæssigt i almindelige advokatundersøgelser.

5. Behandling af personoplysninger

Advokaten skal i processen med advokatundersøgelsen – fra opstart til afslutning – være sig bevidst om og løbende forholde sig til de databeskyttelsesretlige regler – særligt efter databeskyttelsesforordningen og databeskyttelsesloven. Derudover kan der i konkrete advokatundersøgelser være et samspil med andre regler, for eksempel i whistleblowerloven.

For en nærmere gennemgang af de relevante regler om behandling af personoplysninger i forbindelse med udførelse af en advokatundersøgelse henvises der til bilag 1 til denne vejledning.

Desuden henvises mere overordnet til Datatilsynets vejledninger såvel som til Advokatsamfundets og Danske Advokaters vejledninger om advokatens håndtering af personoplysninger. Disse vejledninger retter sig ikke specifikt mod advokatundersøgelser.

6. Oplysning som led i undersøgelsen

En advokatundersøgelse vil blive udført på grundlag af eksisterende skriftligt materiale, skriftlige indberetninger indhentet til brug for advokatundersøgelsen og/eller interviews med berørte og involverede.

Advokaten skal i forbindelse med oplysning af advokatundersøgelsen være saglig og må ikke medvirke til at undertrykke oplysninger.

Uanset hvilket grundlag advokatundersøgelsen udføres på, skal advokaten i forbindelse med indsamlingen af oplysninger være særlig opmærksom på behandlingen af personoplysninger, jf. pkt. 5.

6.1. Eksisterende skriftligt materiale

Det er væsentligt, at advokaten sammen med opdragsgiver identificerer, hvilke skriftlige oplysninger der er relevante for udarbejdelsen af advokatundersøgelsen, samt i relevant omfang får bevissikret oplysninger.

Udover egentlige papirdokumenter kan det skriftlige materiale for eksempel bestå af digitalt materiale som e-mails, SMS'er eller anden elektronisk kommunikation eller data. Som det fremgår i bilag 1 om behandling af personoplysninger, skal advokaten være særlig opmærksom på kommunikation, der fremstår som eller som er privat.

Det vil være meget usædvanligt, såfremt opdragsgiver nægter at udlevere bestemte oplysninger til brug for undersøgelsen, men skulle det ske, bør advokaten gøre en bemærkning herom i sin afrapportering af advokatundersøgelsen.

Hvis advokaten udarbejder en *uvildig advokatundersøgelse*, er det en betingelse, at opdragsgiver så vidt muligt stiller alt skriftligt og digitalt materiale, der er relevant for advokatundersøgelsen, til rådighed for advokaten.

6.2. Indberetninger

Udover eksisterende skriftligt materiale er der i en række advokatundersøgelser eksempler på, at advokaten som led i advokatundersøgelsen etablerer en indberetningsordning, hvor personer kan indsende beretninger, som har relevans for advokatundersøgelsens tema, for eksempel om krænkende adfærd. Typisk kan sådanne indberetninger ske både med og uden anonymitet.

Advokaten skal være opmærksom på, at indberetninger, der er omfattet af whistleblowerloven, er undergivet særlige regler, jf. vejledningens bilag 1.

6.3. Interviews

I en række advokatundersøgelser gennemføres interviews med berørte og involverede. Brugen af interviews rejser spørgsmål om transparens og rettigheder i forhold til de berørte og involverede, som behandles i afsnit 7.2.

7. Berørtes og involveredes rettigheder

En advokat, der udfører en advokatundersøgelse, skal sikre berørte og involverede relevant mulighed for at varetage deres interesser.

Det er afgørende for en hensigtsmæssig udførelse af en advokatundersøgelse, at der over for berørte og involverede er transparens om advokatundersøgelsen og de pågældendes rolle heri, således at de pågældende har relevant mulighed for at varetage deres interesser. I dette afsnit beskrives advokatens pligter over for berørte og involverede.

Advokatrådet vil udarbejde en folder målrettet de personer, som på den ene eller anden måde er inddraget i en advokatundersøgelse. Advokater, som skal gennemføre en advokatundersøgelse, kan med fordel henvise de pågældende til denne folder.

7.1. Den indledende kontakt

Advokaten skal i forbindelse med den første reelle kontakt til de berørte eller involverede oplyse de pågældende om rammerne for og hovedelementerne i advokatundersøgelsen, herunder formål, metode mv. samt de pågældendes og advokatens rolle i undersøgelsen. Blandt andet skal det oplyses, at advokaten ikke repræsenterer de berørte eller involverede.

Både opdragsgiver og advokaten har en interesse i, at de berørte og involverede har kendskab til rammerne og temaet for undersøgelsen og deres egen rolle heri. Denne forventningsafstemning skal ske i forbindelse med den første reelle kontakt med de berørte eller involverede, således at de pågældende ikke agerer på en fejlagtig opfattelse af advokatundersøgelsen og dens rammer.

Særligt vigtigt er det, at advokaten over for de pågældende redegør for sin egen rolle i advokatundersøgelsen, herunder specifikt, at advokaten virker på grundlag af et opdrag fra opdragsgiver, og at advokaten ikke repræsenterer de berørte og involverede.

Medmindre særlige forhold gør sig gældende, bør advokaten overveje at udlevere advokatundersøgelsens kommissorium – eller et relevant uddrag heraf – til de berørte og involverede, idet kommissoriet typisk vil indeholde de fleste af de relevante oplysninger.

Hvis advokatundersøgelsen alene udføres på skriftligt grundlag uden kontakt til berørte eller involverede, skal advokaten tage behørigt hensyn hertil i forbindelse med udførelsen af undersøgelsen.

Advokaten bør oplyse berørte henholdsvis involverede om de potentielle konsekvenser, som undersøgelsens konklusioner henholdsvis deltagelse i undersøgelsen kan have for de pågældende.

Så vidt muligt bør det gøres klart over for den berørte, hvilke konsekvenser advokatundersøgelsen kan have for den pågældende. Det kunne for eksempel være oplysning om, at formålet med advokatundersøgelsen er at foretage en vurdering af, hvorvidt der over for den pågældende kan gøres et ansættelsesretligt, erstatningsretligt eller strafferetligt ansvar gældende.

Tilsvarende bør advokaten så vidt muligt oplyse de involverede om potentielle konsekvenser for dem ved at deltage i undersøgelsen. Det kunne for eksempel være relevant at oplyse en involveret om, at den pågældendes forklaring vil blive forelagt for den berørte, hvis det er tilfældet, eller at oplysninger givet af den pågældende vil blive delt med opdragsgiver.

Desuden bør både berørte og involverede oplyses om – hvor det er relevant – at udtalelser og oplysninger, som kommer frem som led i advokatundersøgelsen, for eksempel kan have ansættelsesretlige konsekvenser, selvom der er tale om forhold, som ikke er omfattet af undersøgelsens formål.

Advokaten skal oplyse de berørte og involverede om, hvorvidt de pågældende, for eksempel i medfør af ansættelsesretlige regler, er forpligtet til at medvirke i advokatundersøgelsen, eller om det er frivilligt at medvirke.

Som led i denne oplysningspligt skal advokaten, hvor det er relevant, oplyse den pågældende om, at en eventuel pligt til at medvirke er begrænset af forbuddet mod selvinkriminering, jf. princippet i retssikkerhedslovens § 10.

Desuden kan det være relevant at orientere den pågældende om konsekvenserne ved ikke at medvirke i advokatundersøgelsen. Konsekvensen for undersøgelsen vil typisk være, at undersøgelsen i så fald udelukkende vil basere sig på de øvrige oplysninger, der foreligger i sagen. I visse advokatundersøgelser kan der måske være ansættelsesmæssige konsekvenser for den pågældende ved ikke at medvirke.

Advokaten skal oplyse de berørte og involverede om, at de pågældende har mulighed for at have en bisidder samt oplyse, hvem der afholder eventuelle udgifter hertil.

Allerede i forbindelse med udarbejdelsen af kommissoriet er det hensigtsmæssigt at beslutte, om opdragsgiver (helt eller delvist) afholder udgiften til bisidderne. Denne information skal videreformidles af advokaten til de pågældende.

7.2. Forberedelse og afvikling af interview

I det omfang, en advokatundersøgelse helt eller delvist bliver udarbejdet på grundlag af interviews, er der en række forhold, som advokaten skal være opmærksom på.

De berørte og involverede skal have relevant mulighed for at forberede sig til interview.

Advokaten skal varsle et interview i rimelig tid, så de berørte og involverede får den fornødne mulighed for at forberede sig, herunder mulighed for at vælge en bisidder og tage en forberedende drøftelse af sagen med vedkommende. En forudsætning for at kunne forberede sig er også, at de berørte og involverede er oplyst om, hvad temaet for interviewet er.

Det afhænger af de konkrete omstændigheder, hvad rimelig tid er – for eksempel den pågældendes rolle, kompleksiteten af spørgetemaet og mængden af materiale.

Hvis advokaten under interviewet vil bede en berørt om at forholde sig til forklaringer afgivet af andre under tidligere interviews eller indberetninger og lignende, bør den berørte have lejlighed til at gennemgå de pågældende indberetninger eller referater fra interviews i rimelig tid inden interviewet.

Som led i sin forberedelse af et interview bør en berørt – ud over oplysninger om temaet for interviewet – have adgang til at læse indberetninger eller referater fra interviews, som advokaten vil bede den berørte om at forholde sig til under interviewet. Denne gennemgang af materialet kan tilrettelægges uden udlevering af materialet, hvis det af fortrolighedshensyn ikke er hensigtsmæssigt at overdrage materialet til den berørte.

Hvis der er tale om en *uvildig advokatundersøgelse*, er det en betingelse, at en berørt inden et interview – eller før afgivelse af forklaring på anden måde – altid får mulighed for at gennemgå det relevante materiale, som indgår i advokatundersøgelsen, vedrørende den berørte.

En advokat bør imødekomme en forespørgsel fra berørte og involverede, som inden et interview – eller før afgivelse af forklaring på anden måde – anmoder om adgang til oplysninger, som de pågældende tidligere har haft adgang til, medmindre væsentlige hensyn taler imod.

Der kan være tilfælde, hvor berørte og involverede tidligere – for eksempel som led i et ansættelsesforhold – har haft adgang til oplysninger og dokumenter, som i forbindelse med en advokatundersøgelse kan understøtte de pågældendes forklaring. Da adgangen til sådanne oplysninger og dokumenter kan medvirke til en hensigtsmæssig udførelse af en advokatundersøgelse, bør advokaten imødekomme en forespørgsel herom, medmindre væsentlige hensyn – for eksempel til fortrolighed – taler imod.

De berørte og involverede skal så vidt muligt inden interviewet oplyses om, hvad de oplysninger, der gives under interviewet, forventes anvendt til, herunder i hvilket omfang oplysningerne videregives og i givet fald, hvem oplysningerne videregives til.

For at skabe transparens og forventningsafstemning i forhold til de berørte og involverede skal de pågældende oplyses om, hvad oplysningerne fra interviewet bliver anvendt til, og hvem oplysningerne bliver videregivet til. Det vil for eksempel være relevant over for en berørt eller involveret at oplyse, hvis oplysninger, som potentielt er til ugunst for en anden person, vil blive forelagt denne.

De pågældende bør – såfremt det er relevant - orienteres om berørtes og andres indsichtsret efter de databeskyttelsesretlige regler.

Advokaten bør inden interviewet oplyse de berørte og involverede om, hvem der er til stede under interviewet, herunder hvad deres roller i interviewet er.

For mange berørte og involverede, der skal deltage i et interview, vil det være første gang, at de medvirker i en advokatundersøgelse. For at skabe transparens og trygge rammer for afviklingen af interviewet, bør den berørte eller involverede oplyses om, hvem der er til stede, og hvad de tilstedeværendes rolle i interviewet er.

Opdragsgiver bør som udgangspunkt ikke være til stede under interviews, da det kan virke intimiderende og rejse tvivl om undersøgelsens karakter.

Advokaten skal gennemføre interviews på en saglig og respektfuld måde og må ikke gå videre, end hensynet til varetagelsen af klientens interesser tilsiger. Advokaten bør overveje, om der i visse situationer er behov for, at personer med særlig fagkundskab bistår under interviewet – eller undtagelsesvist gennemfører selve interviewet.

Advokaten skal under interviews være saglig og opføre sig respektfuldt over for de berørte og involverede, da det er afgørende for udbyttet af et interview, at der er tillid til advokaten. Advokaten har dog ret til at spørge kritisk ind til de forklaringer, som en berørt eller involveret kommer med, da det ofte vil være advokatens opgave at fastlægge et faktisk begivenhedsforløb og som led heri vurdere troværdigheden af de forklaringer, som afgives.

I forhold til interviews af for eksempel unge under 18 år og personer i en særlig sårbar situation bør advokaten udvise særlig agtpågivenhed. I sager om seksuelle krænkelser kan der være behov for særlig sagkundskab med ekspertise inden for traumereaktioner for at kunne gennemføre interviews med potentielt krænkede personer på en hensigtsmæssig måde. Desuden kan der efter omstændighederne være behov for tolkning.

Der skal udarbejdes skriftligt referat af de centrale interviews, som har betydning for advokatundersøgelsens konklusioner, medmindre væsentlige hensyn taler imod. Den person, som er blevet interviewet, skal i givet fald have lejlighed til enten at godkende referatet eller komme med bemærkninger hertil.

Det er væsentligt, at der så vidt muligt er enighed om det faktuelle grundlag for en advokatundersøgelse. Derfor skal den berørte og involverede, der deltager i interviewet, have tilstrækkelig tid til at varetage sine interesser i forbindelse med godkendelse af referatet. Det betyder blandt andet, at den pågældende skal have tid til at drøfte referatet med sin bisidder. Det bør fremgå af referatet, hvis den berørte eller involverede kommer med rettelser eller bemærkninger til referatet, som ikke bliver indarbejdet direkte i referatet.

I en *uvildig advokatundersøgelse* udarbejder advokaten skriftligt referat af alle interviews, og de berørte og involverede får efter interviewet lejlighed til at godkende eller komme med bemærkninger til referatet.

8. Konklusioner, afrapportering og offentliggørelse

8.1. Advokatundersøgelsens konklusioner

Advokaten skal i sine vurderinger i advokatundersøgelsens konklusioner være saglig og må ikke medvirke til at undertrykke oplysninger.

Advokaten indtager en særlig rolle i samfundet, og advokaten skal ikke blot varetage klientens interesser, men skal tillige fremme retfærdighed og modvirke uret. Derfor vil det være i strid med god advokatskik, hvis advokaten i sine vurderinger er usaglig eller undertrykker væsentlige oplysninger, som kan have betydning for tredjemands retsstilling.

Advokaten bør sikre, at opdragsgiver ikke medvirker ved udfærdigelsen af bevisvurdering eller konklusioner, da det kan rejse spørgsmål om undersøgelsens karakter.

Advokaten bør sikre, at der er transparens om de vurderinger, der ligger til grund for konklusionerne.

Advokaten bør i sin afrapportering af en advokatundersøgelse, hvori der bliver foretaget bevisvurdering redegøre for de overordnede principper for den bevisvurdering, som advokaten har anvendt. Det kan være relevant at redegøre for, hvordan for eksempel andenhåndsberetninger og anonyme beretninger er blevet behandlet bevismæssigt.

Advokaten bør i den forbindelse overveje, om der skal anvendes et forsigtighedsprincip i bevisvurderingen. Dette kan være særlig relevant, hvis der er tale om en advokatundersøgelse, hvor oplysningen af sagen udelukkende er sket på skriftligt grundlag eller vurderinger, der baserer sig på interviews om hændelser, der er foregået mange år tilbage i tid.

En advokatundersøgelses konklusioner er advokatens vurderinger til brug for opdragsgivers videre overvejelser. Derfor bør der redegøres nøje for vurderingerne, herunder de tvivlsspørgsmål af bevismæssig karakter, som måtte være til stede ved foretagelsen af vurderingerne.

Advokaten bør i sin afrapportering tilsvarende redegøre for, hvis der er andre forhold – for eksempel snævre økonomiske eller tidsmæssige rammer eller manglende adgang til oplysninger – som har haft betydning for de foretagne vurderinger.

Advokaten bør desuden fremhæve, at advokatens vurderinger ikke har karakter af en afgørelse.

8.2. Afslutning af advokatundersøgelsen

Hvis advokaten i sin afrapportering agter at komme med konklusioner, som kan være til ugunst for den berørte, bør advokaten inden den endelige afrapportering af advokatundersøgelsen til opdragsgiver give den berørte lejlighed til at udtale sig om de faktiske og eventuelt retlige forhold, som advokaten agter at lægge til grund vedrørende den berørte.

En berørt bør således få mulighed for kontradiktion, inden den endelige afrapportering af advokatundersøgelsen afleveres til opdragsgiver. Derved sikres bedst muligt, at konklusionerne i undersøgelsen er korrekte. Dette har både opdragsgiver, den berørte og advokaten en interesse i.

Som led i denne kontradiktion bør den berørte have adgang til de faktiske og eventuelt retlige forhold – for eksempel bevisvurderinger – som advokaten agter at lægge til grund om den berørte i sine konklusioner.

Jo stærkere kritik, der er af den berørte i undersøgelsens konklusioner, jo større behov er der for kontradiktion.

Der kan være tilfælde, hvor advokaten efter en konkret interesseafvejning kommer frem til, at den berørtes interesser i at komme med en udtalelse bør vige, da væsentlige hensyn til andre interesser taler imod dette.

Hvis der er tale om en *uvildig advokatundersøgelse*, gives den berørte altid mulighed for kontradiktion i disse tilfælde.

Såfremt en berørt som følge af kontradiktionen fremkommer med et indlæg, bør advokaten i den endelige afrapportering have forholdt sig til de oplysninger, der er fremkommet.

I sjældne tilfælde vil en sådan kontradiktion være umulig, idet det for eksempel ikke har været muligt at skaffe kontaktinformation på den berørte. I sådanne tilfælde skal advokaten kunne dokumentere, at der er gjort de fornødne bestræbelser på at fremskaffe kontaktoplysninger.

Advokaten bør overveje, om den berørte kan orienteres om undersøgelsens konklusioner vedrørende den pågældende i forbindelse med afgivelsen af den endelige afrapportering af advokatundersøgelsen til opdragsgiver.

Konklusionerne i en advokatundersøgelse kan potentielt have store og vidtgående konsekvenser for den berørte, hvorfor det ofte kan være hensigtsmæssigt at orientere den berørte om undersøgelsens konklusioner vedrørende den pågældende.

8.3. Offentliggørelse af advokatundersøgelsen

Hvis en advokat medvirker til offentliggørelse af afrapporteringen af en advokatundersøgelse for eksempel ved rådgivning, skal advokaten være opmærksom på ikke at gå videre, end beretigede hensyn til varetagelsen af opdragsgivers interesser tilsiger.

Det er opdragsgivers beslutning, om der skal ske offentliggørelse af afrapporteringen. Advokaten må i sin rådgivning herom afveje eventuelle berørtes og involveredes interesser i, at der ikke sker offentliggørelse, over for opdragsgivers interesse i, at der sker offentliggørelse.

Det er muligt at offentliggøre et uddrag af afrapporteringen, ligesom det er muligt at anonymisere afrapporteringen. Der er dog flere eksempler på, at disse tiltag ikke har bevirket, at berørte er forblevet anonyme i offentligheden.

Advokaten skal desuden ved offentliggørelse af en afrapportering være opmærksom på reglerne om behandling af personoplysninger, jf. pkt. 5.

Hvis afrapporteringen offentliggøres, og konklusionerne heri må antages at være til ugunst for den berørte, skal den pågældende orienteres om konklusionerne senest umiddelbart inden offentliggørelsen. Hvis afrapporteringen i øvrigt indeholder oplysninger, som må antages at være til ugunst for berørte eller involverede, bør de pågældende orienteres om disse oplysninger senest umiddelbart inden offentliggørelsen.

Ved offentliggørelse af afrapporteringen af en advokatundersøgelse skal den berørte – uanset om den berørte er anonymiseret i den offentliggjorte udgave eller ej – orienteres om konklusionerne senest umiddelbart inden offentliggørelsen, således at den pågældende ikke skal læse om konklusionerne i pressen.

I sjældne tilfælde vil en sådan orientering være umulig, idet det for eksempel ikke har været muligt at skaffe kontaktoplysninger på berørte. I sådanne tilfælde skal advokaten kunne dokumentere, at der er gjort de fornødne bestræbelser på at fremskaffe kontaktoplysninger.

På samme måde bør en advokat altid overveje, om der andre steder end i konklusionerne i afrapporteringen af en advokatundersøgelse er oplysninger, som må antages at være til ugunst for berørte eller involverede – også selvom dette ikke er i relation til advokatundersøgelsens emne og formål. Hvis der er sådanne oplysninger, bør de pågældende orienteres herom inden offentliggørelsen.

BILAG 1:

Behandling af personoplysninger

En advokatundersøgelse omfatter stort set altid behandling af personoplysninger. Advokaten skal derfor i processen med udarbejdelse af advokatundersøgelsen være sig bevidst om og løbende forholde sig til de databeskyttelsesretlige regler, særligt reglerne i databeskyttelsesforordningen (GDPR) og databeskyttelsesloven.

Som følge af advokatundersøgelsens selvstændige karakter vil en advokat typisk være dataansvarlig for den behandling af personoplysninger, der sker som led i advokatundersøgelsens udførelse, hvilket derfor forudsættes i det følgende.

Det følgende er ikke en udtømmende vejledning om de databeskyttelsesretlige reglers betydning for advokatundersøgelser, men alene en overordnet vejledning til brug for advokatens overvejelser på centrale punkter.

Der kan findes yderligere oplysninger i Datatilsynets vejledninger såvel som i Advokatsamfundets og Danske Advokaters vejledninger om advokatens håndtering af personoplysninger. Disse vejledninger er dog ikke specifikt rettet mod advokatundersøgelser.

Tilrettelæggelse af advokatundersøgelsen i et databeskyttelsesretligt perspektiv

I forbindelse med, at advokaten påtager sig opdraget, i tilrettelæggelse af advokatundersøgelsen og forinden selve undersøgelsen påbegyndes, bør advokaten sikre sig:

- at den fornødne erfaring om databeskyttelsesret er til rådighed,
- at der indhentes de relevante politikker, der allerede er gældende for den undersøgte virksomhed/organisation, for eksempel databeskyttelsespolitik, e-mail og internetpolitik, privatlivspolitik og – hvis undersøgelsen er led i opfølgning på en whistleblowerhenvendelse – whistleblowerpolitik,
- at kende behandlingsprincipperne, jf. GDPR artikel 5,
- at der er et behandlingsgrundlag til at behandle personoplysninger,
- at oplysningspligten iagttages, jf. GDPR artikel 14,
- at der ved tilrettelæggelsen af undersøgelsen og indsamlingen af personoplysninger tages højde for databeskyttelse gennem design, jf. GDPR artikel 25,
- at der foretages en fortegnelse over behandlingsaktiviteter, der er dækkende for advokatundersøgelsen, jf. GDPR artikel 30, stk. 1,
- at risikoen for de registreredes rettigheder kortlægges, og at der foretages en kategorisering med henblik på en afvejning af disse risici i forhold til de forholdsregler, der skal træffes for at beskytte rettighederne, herunder skal det overvejes, om der skal udarbejdes en konsekvensanalyse, jf. GDPR artikel 35, og
- at det vurderes, hvad der konkret er passende tekniske og organisatoriske foranstaltninger, jf. GDPR artikel 32, idet advokaten for eksempel bør overveje, hvordan der er adgangsbegrænsning til sagsakterne for advokatundersøgelsen og hvordan det sikres, at elektronisk fremsendelse af personoplysninger som led i advokatundersøgelsen sker under iagttagelse af de til enhver tid gældende sikkerhedsstandarder.

Behandlingsgrundlag

Behandling af personoplysninger som led i en advokatundersøgelse forudsætter et behandlingsgrundlag. Behandlingsreglerne findes i GDPR kapitel II (særligt artikel 6 og 9) og i databeskyttelseslovens afsnit II, kapitel 3. Advokaten bør som led i tilrettelæggelsen af undersøgelsen overveje det databeskyttelsesretlige behandlingsgrundlag både i forhold til advokatens behandling af personoplysninger og opdragsgivers behandling af personoplysninger.

Hvis der i en advokatundersøgelse er et behandlingsgrundlag for én kategori personoplysninger, men ikke for en anden, må undersøgelsen søges tilrettelagt på en måde, så der ikke behandles oplysninger, hvortil der ikke er et behandlingsgrundlag. Advokaten skal være opmærksom på, at der skal være et behandlingsgrundlag for den behandling af personoplysninger, der finder sted, dels for advokaten selv og dels for opdragsgiver.

Almindelige personoplysninger

Som udgangspunkt er det for advokatundersøgelser relevante behandlingsgrundlag for almindelige personoplysninger GDPR artikel 6, stk. 1, litra f, hvorefter behandlingen kan foretages, når denne: 1) forfølger den dataansvarlige eller tredjemands legitime interesser, 2) behandlingen er nødvendig i forhold til formålet, og 3) når en afvejning af den registreredes interesser og grundlæggende frihedsrettigheder ikke går forud for den dataansvarliges legitime interesser.

Hvis der allerede forinden advokatundersøgelsen foreligger en mistanke om for eksempel et retsstridigt, pligtstridigt eller i øvrigt kritisabelt forhold, vil betingelserne efter GDPR artikel 6, stk. 1, litra f, i almindelighed være opfyldt. Hvis der ikke foreligger en sådan mistanke, skal advokaten og opdragsgiver kunne påvise, at betingelserne er opfyldt. Alt afhængig af undersøgelsens karakter kan der konkret være andre relevante behandlingsgrundlag.

Behandling af særlige kategorier af personoplysninger

Behandling af særlige kategorier af personoplysninger (i daglig tale omtalt som "følsomme personoplysninger") er som udgangspunkt ikke tilladt, jf. GDPR artikel 9, stk. 1, men oplysningerne kan dog behandles, hvis et af forholdene i artikel 9, stk. 2, gør sig gældende.

Ofte vil udførelse af en advokatundersøgelse ikke indebære behandling af følsomme oplysninger. Advokaten skal løbende overveje dataminimering, således at der ikke behandles personoplysninger omfattet af GDPR artikel 9, stk. 1, hvis det ikke er nødvendigt, eller der ikke er et behandlingsgrundlag for at behandle oplysninger som led i undersøgelsen.

Hvis advokaten i en advokatundersøgelse skal behandle oplysninger omfattet af artikel 9, gælder der skærpede krav til nødvendigheden af at inddrage og behandle sådanne oplysninger, og der skal i tillæg til GDPR artikel 6, stk. 1, identificeres et behandlingsgrundlag i medfør af GDPR artikel 9, stk. 2. Efter GDPR artikel 9, stk. 2, litra f, kan oplysninger omfattet af artikel 9, stk. 1, behandles, når behandling er nødvendig for, at retskrav kan fastlægges, gøres gældende eller forsvares. Dette kan for eksempel være relevant for at afdække, om et ansættelsesforhold skal ophøre, eller om der er grundlag for at rejse eller imødekomme et erstatningskrav. Alt afhængig af undersøgelsens karakter kan der konkret være andre relevante behandlingsgrundlag.

Andre kategorier af personoplysninger og andre behandlingsgrundlag

Advokaten skal være opmærksom på, at databeskyttelseslovens §§ 8 og 11 fastsætter regler for, hvornår der kan ske behandling af henholdsvis oplysninger om strafbare forhold og personnumre. Derudover

er der efter whistleblowerlovens § 22 hjemmel til at behandle indberetninger modtaget som led i en whistleblowerordning efter loven.

Der kan for opdragsgiver i særlige tilfælde være retlige forpligtelser/handlepligter til at iværksætte en undersøgelse af et givent forhold, hvilket alene eller i samspil med GDPR og databeskyttelsesloven kan udgøre det konkrete behandlingsgrundlag for en undersøgelse.

De registreredes rettigheder

De registrerede har en række rettigheder i medfør af GDPR kapitel III og databeskyttelseslovens afsnit III. Advokaten skal i forbindelse med advokatundersøgelsen som dataansvarlig være opmærksom på de registreredes rettigheder.

Advokaten må ikke kompromittere sin tavshedspligt i relation til oplysninger, der ikke er indsamlet hos den registrerede selv, jf. GDPR artikel 14, stk. 5, litra d. Advokatundersøgelsens karakter gør, at begrænsningerne i de registreredes rettigheder, der følger efter databeskyttelseslovens § 22, kan være relevante, idet der for eksempel kan være afgørende hensyn, der tilsiger, at oplysningspligten først skal iagttages på et senere tidspunkt end normalt. Det samme kan gøre sig gældende efter GDPR artikel 14, stk. 5, litra b, hvis iagttagelsen af oplysningspligten medfører en konkret mistanke eller formodning om, at den registrerede kan søge at påvirke andre med kendskab til de forhold, der undersøges, eller en mistanke om, at den registrerede vil søge at destruere beviser.

I forhold til oplysningspligten vil advokatundersøgelsens karakter ofte tilsige, at der skal udarbejdes en for undersøgelsen særskilt oplysningsskrivelse, hvor oplysningerne efter GDPR artikel 13 og 14 gives samlet i en kortfattet, transparent og letforståelig form ved brug af klart og enkelt sprog. Hvis advokaten også iagttager oplysningspligten for opdragsgiver, stiller dette særlige krav til oplysningspligtens transparens og forståelighed.

Advokaten skal håndtere anmodninger og indsigelser, der måtte komme i forbindelse med advokatundersøgelsen, for eksempel i forhold til indsigt og sletning efter GDPR artikel 15-22, og advokaten skal være opmærksom på sin tavshedspligt over for opdragsgiver.

Sikkerhed

Advokaten har pligt til at sikre sig, at de indsamlede oplysninger behandles og opbevares ansvarligt og sikkert. Denne pligt adskiller sig ikke fra den pligt, der i øvrigt gælder for advokatens håndtering af oplysninger som led i advokathvervet.

Visse advokatundersøgelser forudsætter adgang til og behandling af en meget stor mængde personoplysninger, og advokaten må overveje, hvilke tekniske og organisatoriske foranstaltninger der skal gennemføres for at sikre et passende sikkerhedsniveau for at sikre den nødvendige fortrolighed. Advokaten bør desuden sikre sig sikker transmission af oplysninger, der indgår i advokatundersøgelsen, og af oplysninger til involverede eller berørte personer.

Forholdet til andre regelsæt

Advokaten skal ved iagttagelsen af de databeskyttelsesretlige regler være opmærksom på (samspillet med) øvrige regelsæt. Hvis advokatundersøgelsen for eksempel er led i en opfølgning på en indberetning til en lovpligtig whistleblowerordning, er det væsentligt, at advokaten er opmærksom på de særlige regler, der gælder i whistleblowerloven, for eksempel om behandlingsgrundlag og beskyttelse af whistleblowerens identitet.

Advokaten skal ved gennemgang af materiale være opmærksom på, om andre regelsæt begrænser adgangen til at gennemgå oplysninger. Dette kan for eksempel være tilfældet ved gennemgang af kommunikation, der fremstår som eller som er privat.

**ADVOKAT
SAMFUNDET**

Vejledning advokarundersøgelser

Udgiver: Advokatsamfundet
Kronprinsessegade 28
1306 København K
Telefon 33 96 97 98
postkasse@advokatsamfundet.dk
Advokatsamfundet.dk

1. udgave, 1. oplag, 2022
©Advokatsamfundet
Layout: Bilgrav Design

Tak til Dreyers Fond, som har støttet arbejdet med at udarbejde vejledningen.

DREYERSFOND